

Elkaar ontmoeten als eenheid in verscheidenheid

Viering van Keti Koti
op de vijfde zondag na Trinitatis
in de Oude Lutherse Kerk op het Spui
Amsterdam, 5 juli 2026

Protestantse
Kerk

Evangelisch-Lutherse
Gemeente Amsterdam

Welkom in de Lutherse Kerk op het Spui. Hopelijk helpt dit boekje u om de viering te kunnen volgen. Wij nodigen u uit om met ons mee te zingen, te luisteren, te bidden en Christus te ontvangen in de tekenen van brood en wijn.

Voor in de kerk bij de icoon zijn er kaarsen beschikbaar. Als u dat wilt, kunt u hier **een lichtje aansteken voor een dierbare**, voor licht in een moeilijke situatie, voor iemand die u wilt opdragen aan God...

Welcome in the Lutheran Church at Spui-square. Our community has been coming together in this church to meet God and each other for almost 400 years. Hopefully this booklet will help you to follow the order of the service. We invite you to join us in our worship, listening, praying and to receive Christ himself in the elements of bread and wine.

Near the Icon of the Holy Trinity (in the shape of three angels) **you can light a candle for a loved one**, as a prayer for light in a difficult situation, or to dedicate someone to God...

Afbeelding voorzijde: Nationaal Monument Slavernijverleden in het Oosterpark, Erwin de Vries.

De maker zei over dit monument: “De opdracht was om het verleden van de slavernij en het heden en de toekomst te behandelen. Van het verleden heb ik een geketende slavengroep gemaakt, van het heden een slaaf die vrijkomt en het grote ding is de toekomst: de vrijheid in het geloof dat we ooit helemaal vrij zullen komen van discriminatie.” Hij voelde tijdens het ontwerpen van het monument ‘de pijn van de slaven, ook mijn voorouders, maar ook hun enorme kracht’.

Over de viering:

Vandaag vieren we in onze kerkgemeenschap Keti Koti, de afschaffing van de slavernij, nu 153 jaar geleden. Vanaf 1627, toen het eerste trans-Atlantische slavenschip afmeerde aan Manhattan, waren er 236 jaar (10 generaties) van gelegitimeerde slavernij verstreken. En daarna volgde nog de koloniale periode van zo'n 100 jaar. Onze Oude Lutherse Kerk, ingewijd in 1633, is getuige geweest van deze hele geschiedenis.

Hoe heeft een praktijk die zo in gaat tegen de kern van het evangelie zo lang kunnen bestaan? En hoe kan het vieren van deze bevrijding ons leven met God en met elkaar richting geven? Bijbelteksten, muziek en liederen helpen ons om deze vragen voor Gods aangezicht te overdenken.

Over de muziek:

Joseph Bologne Chevalier de Saint-George (1745-1799) werd geboren als zoon van een tot slavin gemaakte Senegalese en een Franse edelman. Hij was een violist, dirigent en componist en ook een groot schermer. Toen de Franse Revolutie uitbrak vluchtte hij eerst naar Engeland, maar streed vervolgens mee aan de kant van de opstandelingen. Zijn levensverhaal valt niet in een paar zinnen te beschrijven. Voorafgaand aan de viering hoort u het eerste deel uit zijn Pianosonate in C. Tijdens de collecte klinkt orgelmuziek van de Nigeriaanse componist Fela Sowande (1905-1987). Van de African-American componiste Florence Price (1887-1953) hoort u muziek tijdens het avondmaal.

Praeludium

Joseph Bologna - Sonate in C

Intochtslied 272: 1-4

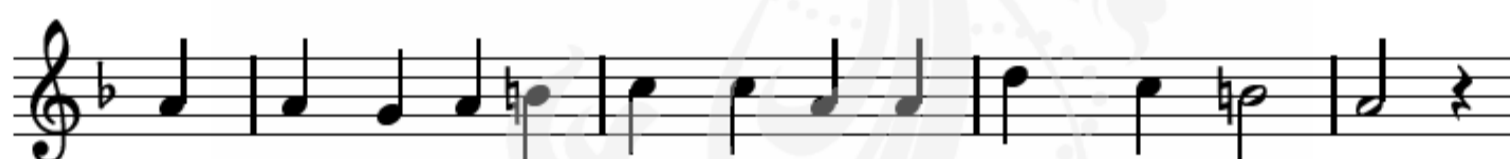
(gemeente gaat staan)

1 Wij zoe-ken in uw huis uw aan-ge-zicht, o He - re.

Naar vre-de smach-ten wij, naar stil-le in-nig-heid.

Laat ons van Je-zus zelf, die op een berg krom, le - ren

al - leen te zijn met U die geest en waar-heid zijt.

2. Maar Jezus weend' en bad, alleen, omdat de mensen als schapen dwalen waar geen herder 't oog op richt. Verlos ons in zijn naam van onze ijd'le wensen. Voor een gesloten hart blijft ook de hemel dicht.
3. Heer, wij gedenken U; laat ons dan nooit vergeten de mensheid zonder God, de mensheid zonder brood. Het bloed van Abel roept nog steeds tot ons geweten. Wie 't zingend overstemt is Kains deelgenoot.
4. De Heiland op de berg, alleen met God zijn Vader, vernam de stem van 't leed die van de aarde schreit. Heer Jezus, maak uw kerk tot hoorder en tot dader, opdat de wereld weet van uw barmhartigheid.

tekst Wilfred Monod - 'Nous adorons, Seigneur, prosternés dan ton temple'
vertaling Jan Wit; melodie Emmanuël Haëin

VOORBEREIDING

Gelofte

(gemeente blijft staan)

Voorganger: In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

Gemeente: AMEN.

Bemoediging

V : Onze hulp is de naam van de HEER

G : DIE HEMEL EN AARDE GEMAAKT HEEFT. *Ps. 124,8*

V : Hij die trouw is tot in eeuwigheid *Ps. 146,6*

G: EN HET WERK VAN ZIJN HANDEN NIET LOSLAAT. *Ps. 138,8*

Schuldbelijdenis en genadeverkondiging

V : Heer, vergeef ons al wat wij misdeden,

G : EN LAAT ONS WEER IN VREDE LEVEN.

V : De Heer ziet en vergeeft al ons tekortschieten, onze zonden, en wij worden als Gods kinderen op de weg gezet van nieuw leven. †

G : AMEN. *(gemeente gaat zitten)*

Welkom en inleiding op de viering

Psalm 15: 1-4

1 Wie zult Gij no - den in uw tent,
wie op uw hei - lige berg doen wo - nen?
Hem die, o Heer, uw recht niet schendt,
in heel zijn wan - del U er - kent,
die zult Gij u een gast - heer to - nen.

Liedboek Online

2. Wie wordt er in uw huis geëerd?
Wiens hart niet overlegt ten kwade,
wiens tong geen goed in kwaad verkeert,
die van zijn naaste onheil weert
en hem nooit krenken zal of smaden.
3. Slechts zij die U verwerpen, Heer,
die zijn verwerp'lijk in zijn ogen;
maar wie U vrezen geeft hij eer,
hij breekt zijn eden nimmermeer,
hij woekert niet met zijn vermogen.
4. Wie mag te gast zijn in uw tent,
wie zult Gij drank en voedsel reiken?
Die onomkoopbaar 't recht erkent
van ieder die zich tot hem wendt.
nooit zal hij wank'len en bezwijken.

tekst Ad den Besten; *melodie* Straatsburg 1539/Genève 1542/1551

Gloria Patri

gemeente:

E - re zij de Va-der en de Zoon en de Hei-li - ge Geest,

als in den be - gin - ne, nu en im - mer

en van eeu-wig-heid tot eeu - wig-heid. A-men.

Kyrie (Roep om ontferming)

voorganger: (of: voorganger en gemeente)

He - re God, ont - ferm U,

gemeente:

Chris-tus, ont-ferm U,

He - re God, ont - ferm U.

Gloria

voorganger: (of: voorganger en gemeente)

E - re zij God in den ho - ge

gemeente:

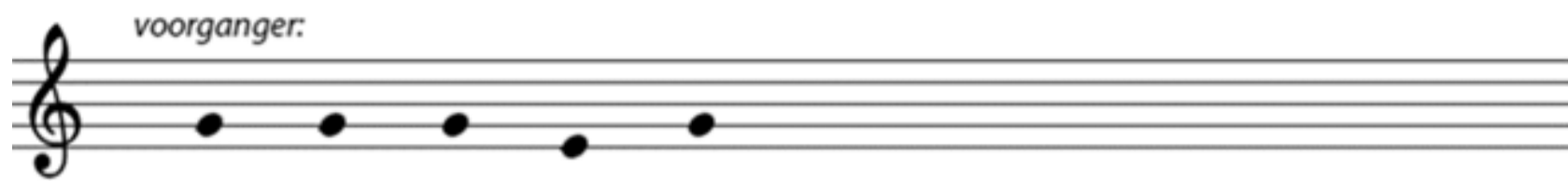
en vre - de op aar - - de

bij men-sen van wel - be - ha - gen.

Groet

voorganger:

De Heer zij met u

gemeente:

en met uw geest.

HET WOORD

Gebed van de zondag

Lezing uit het Oude Testament: Genesis 1,26-31

L : [...] Woord van de Heer.

G : WIJ DANKEN GOD.

Lied 860: 1-4

Gij die ons hebt ge-scha-pen

uit aar-de, a-dem, woord,

die ons hebt uit-ge-roe-pen,

be-gin-ak-koord.

Liedboek Online

refrein:

Maak heel wat is ge - bro - ken,
 her - stel in ons uw le - ven,
 uw le - vens - kracht.
 Maak heel wat is ge - bro - ken,
 her - stel in ons uw le - vens - kracht.

Liedboek Online

2. De schaduw, de verblinding,
 de koorts, de open wond:
 verzoen me en verbind mij,
 spreek mij gezond.

refrein

3. Geef wie is uitgestoten,
 geborgenheid ontbeert
 een huis, een naam en warmte
 en alle eer.

refrein

4. Het huis dat wij bewonen,
 ons lichaam in de tijd:
 geef vrede alle dagen,
 ook in de strijd.

refrein

vertaling Andries Govaart
melodie Rob Goorhuis - 'De weg is afgelopen'

Lezing uit het apostolisch getuigenis: Galaten 3,24-29

L : [...] Woord van de Heer.

G : WIJ DANKEN GOD.

Lied 'Keti Koti'

Keti Koti, ketens verbroken.

Een dag om stil te staan

bij wat onze voorouders moedig doorstonden.

Spreeken, zingen, gemberbier drinken

met weer die Koto aan.

Likken aan rood schaafijs en oude wonden.

Of oud, zo lang geleden is het niet

dat ze mensen zoals ik niet als mensen zagen.

Zovelen die voor andermans rijkdom

moesten werken, zijn geslagen,

verkocht als een ding op de markt.

Moet ik nu zwaaien en juichen

mijn hoofd in dankbaarheid buigen?

Logisch toch dat dat voorbij is

dat elk mens hier vrij is.

Dat vieren doet ook ergens pijn:

Waarom zou ik dankbaar zijn

dat terug is gegeven

wat al van hen was,

hun lichaam, hun leven?

Keti Koti, ketens verbroken.

Ik wil dat boek dichtslaan.

Maar zijn we dan echt samen nu, weer verbonden?

En vrij, is iedereen hier werkelijk vrij?

Zijn gelijke kansen waar en vanzelfsprekend?

Of houden oude vooroordelen en verhalen ons geketend

en angst verborgen in ons hart?

Moet ik nu zwaaien en juichen
mijn hoofd in dankbaarheid buigen?
Veel van vroeger klinkt nog door:
'Houd je maar in, je stelt niets voor.'
Ik sta stil bij wat ik soms liever niet weet.
Verder schreeuw ik het hard van de daken.
Ik heb zelf een belofte en droom waar te maken.
En ik wil dat geen kind dit vergeet:
'De toekomst ben jij met je lef en talent.
Vergelijk je met niemand,
je bent wie je bent.
En dat moet je vieren
dat wil ik vieren.'

Als ik ga zwaaien en juichen
mijn hoofd dankbaar zal buigen.
Dank voor mijn voorouders en ouders,
trots sta ik op hun schouders.
Doe wat je kan, ga waar je wil
Vier het gelijke en het verschil.
Wie kan goedkeuring geven voor wat al goed is:
Jouw stem en jouw leven.
Jouw stem en jouw leven.

Het lied Keti Koti is door de vakjury unaniem uitgeroepen tot winnaar van de Willem Wilminkprijs voor het Beste Kinderlied 2025. Tevens was dit lied de winnaar van de publieksprijs.

*tekst Glynis Terborg, Desai Breeveld en Jurrian van Dongen
muziek Remko Rijpkema*

Lezing uit het Evangelie

(Gemeente gaat staan)

V: 'Halleluja. De HEER heeft zijn overwinning bekendgemaakt, voor de ogen van de volken zijn gerechtigheid onthuld.

Halleluja.'

(Psalm 98,2)

voorganger: (of: voorganger en gemeente)

Hal - le - lu - ja,

gemeente:

hal - le - lu - ja, hal - le - lu - ja.

V: 'Lezing uit het Evangelie naar Matteüs, hoofdstuk 26, de verzen 31 tot en met 46.'

V: [*lezing van het Evangelie*]

V: 'In de woorden uit de Schrift horen wij Het Woord van de Levende God.'

Acclamatie

gemeente:

Lof zij U, o He - re.

Verkondiging

(gemeente gaat zitten)

ANTWOORD

Lied 634: 1 en 2

1 U zij de glo - rie, op - ge - sta - ne Heer,
U zij de vic - to - rie, U zij al - le eer!
Al - le men - selijk lij - den hebt Gij on - der - gaan
om ons te be - vrij - den tot een nieuw be - staan:
U zij de glo - rie, op - ge - sta - ne Heer,
U zij de vic - to - rie, U zij al - le eer!

2. Licht moge stralen in de duisternis,
nieuwe vrede dalen waar geen hoop meer is.
Geef ons dan te leven in het nieuwe licht,
wil het woord ons geven dat hier vrede sticht:
U zij de glorie, opgestane Heer,
U zij de victorie, U zij alle eer!

tekst Henk Jongerius, vrij naar Edmond Budry - 'A Toi la gloire'
melodie George Frideric Handel - MACCABAEUS

Inzameling van de gaven

De collecte is voor de helft bestemd voor het werk van onze gemeente en de andere helft is voor het werk van de diaconie. Vandaag gaat dat diaconale gedeelte naar het **Lotjeshuis in Suriname**.

Stichting Lotjeshuis vangt sinds 1967 verwaarloosde en ondervoede kinderen op. Het Lotjeshuis biedt een warme en veilige plek aan kinderen die een moeilijke periode doormaken. Het tehuis geeft hen de kans om op adem te komen, zelfvertrouwen op te bouwen en weer in een huiselijke omgeving te leven. Activiteiten, begeleiding en een liefdevolle omgeving staan centraal. Extra steun is urgent nodig, omdat de toegezegde subsidie van de overheid uitblijft. De werknemers blijven hun werk doen, maar vaak onbetaald. We vragen dus graag uw steun om de liefdevolle zorg aan kinderen die het heel hard nodig hebben te kunnen blijven geven. Voor meer informatie kunt u terecht op de website: www.lotjeshuis.com

Naast contant kunt ook digitaal een bijdrage geven voor de collecte. U kunt de QR-code scannen die hiernaast is weergegeven, of een gift overmaken naar NL45ABNA0543629945 t.n.v. College van Kerkrentmeesters ELG Amsterdam.

Bij voorbaat hartelijk dank voor uw gift.

Muziek:

Fela Sowande - Jubilate

Gebed over de gaven †

Dankgebed, voorbeden en Stil gebed

Elke voorbede eindigt met de woorden 'zo bidden wij...'. Dan antwoordt de gemeente met acclamatie 367k.

Hoor ons bid - den, God, en luis - ter
wees na - bij in - licht en duis - ter.

tekst Rieke Mes; melodie Christiaan Winter

Viering van gemeenschap (communio) rondom de tafel van de HEER

In onze gemeenschap verstaan wij de uitnodiging om aan de maaltijd deel te nemen als een uitnodiging die door de Heer zelf wordt uitgesproken, en eenieder, die deze uitnodiging aan wil nemen is van harte welkom bij de viering van de maaltijd rondom de tafel van de Heer. Als één gemeenschap van door Christus genodigden, over alle grenzen van kerken of tradities of lidmaatschappen heen delen wij brood en wijn met elkaar.

Inleiding op de viering van de tafel

(gemeente gaat staan)

voorganger:
De Heer zij met u.

gemeente:
En met uw geest.

voorganger:
Ver - hef uw har - ten.

gemeente:

Wij heb-ben ze bij de Heer.

voorganger:

Laat ons dank-zeg-gen de Heer on - ze God.

gemeente:

Het is waar-dig en recht.

(gemeente gaat zitten)

Gezongen Lofprijzing

Sanctus en Benedictus

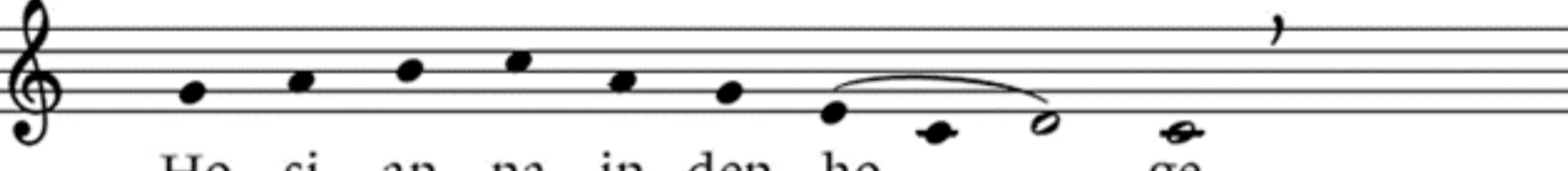
gemeente:

Hei-lig, hei-lig, hei-lig is God, de He-re Ze-ba-oth.

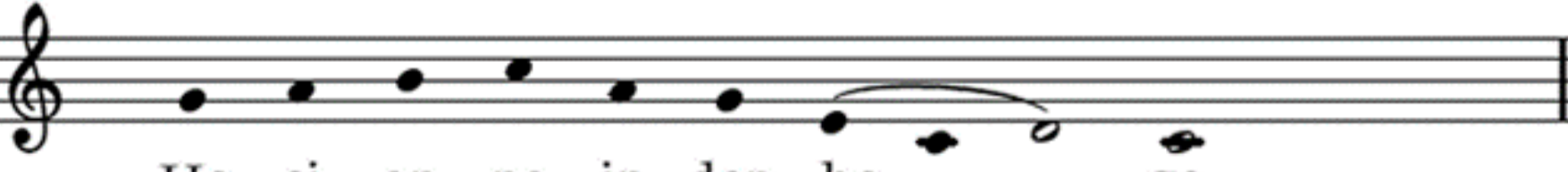
Vol zijn he-mel en aar-de van zijn heer-lijk-heid.

Ho - si - an - na in den ho - ge.

Ge-loofd zij Hij, die komt in de naam van de Heer.

Ho - si - an - na in den ho - ge.

Gesproken tafelgebed

V: [...]

*‘Doe dit, zo vaak als u die drinkt,
tot mijn gedachtenis.’*

Allen: ZIJN DOOD GEDENKEN WIJ,
ZIJN OPSTANDING BELIJDEN WIJ,
ZIJN TOEKOMST VERWACHTEN WIJ.
MARANATHA.

Vervolg tafelgebed

Gezongen Onze Vader 369b

On-ze Va-der in de he-mel,
uw naam wor-de ge-hei-ligd,
uw ko-nink-rijk ko-me.
Uw wil ge-schie-de zo-als in de he-mel ook op aar-de.
Geef ons he-den ons da-ge-lijks brood.
En ver-geef ons on - ze schul-den,
zo - als ook wij on - ze schul-de-naars ver - ge-ven.
En leid ons niet in ver-zoe-king,
maar ver-los ons van de bo-ze.

Want van U is het ko-nink-rijk en de kracht en de
 heer - lijk - heid in eeu - wig - heid. A - men.

muziek Willem Vogel

Agnus Dei

gemeente:

Chris-tus, o Lam Gods, die der we-reld zon-den draagt,
 er-barm U on - zer.
 Chris-tus, o Lam Gods, die der we-reld zon-den draagt,
 er-barm U on - zer.

Chris-tus, o Lam Gods, die der we-reld zon-den draagt,
geef ons uw vre-de. A - - - men.

Lied 385: 1-4

Tijdens het voorspel van dit lied vormen we een kring om de avondmaalstafel. Iedereen is welkom in deze kring. Als je toch geen brood en wijn wilt ontvangen mag je je armen voor je borst kruisen om een zegen te ontvangen.

1 De ta-fel van samen, de tafel is gedekt.

Wij mogen komen e-ten

en niemand wordt ver-ge-ten.

De ta-fel van samen, de tafel is gedekt.

't Geheim van het leven wordt zo maar verstrekt.

Liedboek Online

2. Wij delen, wij delen gewoon het dagelijks brood.
Dit brood houdt ons in leven,
door God is het gegeven.
Wij delen, wij delen gewoon het dagelijks brood
en denken aan Jezus, zijn lijden, zijn dood.

3. De tafel van samen, de tafel van het goed,
daar wordt de wijn geschonken
en mondjesmaat gedronken.
De tafel van samen, de tafel van het goed,
daar vinden wij vrede, in overvloed.

4. Wij vieren de maaltijd, wij vieren samen feest.
Hier durven wij te dromen
dat alles goed zal komen.
Wij vieren de maaltijd, wij vieren samen feest
in naam van de Vader, de Zoon en de Geest.

tekst Hanna Lam
melodie Wim Kloppenburg

Vredegroet

V: 'De vrede van de Heer zij met u allen.'

G: AMEN

V: 'Laten wij ook elkaar 'DE VREDE VAN CHRISTUS'
toewensen.'

Communio / Delen van Brood en Wijn *in de Gemeenschap met alle Heiligen.*

*De voorganger deelt de ouwels uit. Wilt u het aan de voorganger
aangeven als u glutenvrij brood wilt ontvangen?*

*De wijn kunt u tot u nemen door uit de kelk te drinken of
door de ouwel in de kelk met wijn te dopen. Voor wie liever
geen gebruik maakt van de grote beker zijn er ook kleine
bekertjes met wijn beschikbaar. Daarnaast zijn er op het witte
servet ook bekertjes met druivensap (alcoholvrij).*

Instrumentale muziek *Florence Price - Roses*

Dankgebed

voorganger:

Dank de Heer, want Hij is vrien-delijk.

gemeente:

Want zijn goed-heid duurt in eeu-wig-heid.

Hal - le - lu - ja.

V: [gesproken dankgebed]

G: Amen

Slotlied 415: 1-3

(gemeente gaat staan)

1 Ze - gen ons, Al - goe - de,
neem ons in uw hoe - de
en ver - hef uw aan - ge - zicht
o - ver ons en geef ons licht.

Liedboek Online

2. Masra! gi wi jesi,
meki tog joe fesi
skijn gi wi, foe gi wi krin!
Loekoe ala joe pikien!

3. Amen, amen, amen!
 Dat wij niet beschamen
 Jezus Christus onze Heer,
 amen, God, uw naam ter eer!

tekst Johannes Gossner - 'Segne und behüte'
vertaling Jacqueline van der Waals
melodie Christian Gregor - 'Jesu, ewge Sonne'

DISMISSIO (*heenzending*)

voorganger:

Ga heen in de vre - - de van de Heer.

gemeente:

God _____ zij lof _____ en dank.

ZEGEN

V: (zegen) †

gemeente:

A - men, a - men, a - men.

U bent van harte welkom om na de viering op het voorplein van de kerk een kopje thee of koffie te drinken en elkaar te ontmoeten. Er zijn Surinaamse lekkernijen om de feestvreugde nog te vergroten.

Wilt u reageren op de inhoud van deze viering? Ik stel uw mening en gedachten zeer op prijs. U kunt reageren via e-mail: andrevanderstoel@luthersamsterdam.nl

U kunt zich via communicatie@luthersamsterdam.nl ook aanmelden voor de **digitale Nieuwsbrief** van de Oude Lutherse Kerk. Zo blijft u op de hoogte van actuele gebeurtenissen, activiteiten of ander nieuws uit onze gemeenschap.

Vieringen in de Oude Lutherse Kerk aan het Spui 10.30 uur

12 juli	Zesde zondag na Trinitatis proponent Ilse Swart, Zwolle
19 juli	Zevende zondag na Trinitatis ds. Alida Groeneveld, Almere
26 juli	Achtste zondag na Trinitatis ds. André van der Stoel
2 augustus	Prideviering met Heilig Avondmaal ds. André van der Stoel <i>In aanwezigheid van buitenlandse gasten uit de lutherse wereldfamilie.</i>
9 augustus	Tiende zondag na Trinitatis ds. André van der Stoel

Voorganger in deze viering:	ds. André van der Stoel
Organist:	Wim Dijkstra
Zang:	Joy Wielkens
Ouderling:	Marianne Starke
Diaken:	Reinder van Beem
Lector:	Marieke Omta
Koster:	Ernest Akakpo
Gastvrouwen:	Gatske Mazurel en Gre Nieuwkoop
Koffie en Thee:	Maria Onderstal en Maria Reina Westra
Aankleding en hapjes:	Lilian Jangali

Pastoraat, zorgdragen voor elkaar

- Wilt u graag eens een gesprek met een van onze pastorale bezoekers?
- Zou u met enige regelmaat bezocht willen worden?
- Bent u ziek, of wordt u opgenomen in het ziekenhuis of elders?
- Weet u van anderen dat ze ziek zijn of mist u iemand in de diensten?

Laat het ons weten! Zo kunnen we zorgdragen voor elkaar. Stuur een mailtje naar Marianne Starke of bel haar. Zij coördineert het pastorale bezoekwerk.

Email: mariannestarke@hotmail.com, tel: 06-50635693

Voor persoonlijke gesprekken, geestelijke begeleiding en crisis pastoraat (ernstige ziekte, overlijden, andere crises) kan men direct contact met de predikant opnemen:

- ds. André van der Stoel: 06-15598246
andrevanderstoel@luthersamsterdam.nl
-

De volgende viering in de Oude Lutherse Kerk op het Spui is op zondag 12 juli. In deze viering van Woord en Gebed zal proponent Ilse Swart uit Zwolle voorgaan.

Onderzoek alles en bewaar het goede!
www.luthersamsterdam.nl